

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “สตถุวจน — คำของพระศาสดา”

สตถุวจน อ่านตามภาษาบาลีว่า สัต - ถุ - วะ - จะ - นะ มาจากคำว่า สตถุ (พระศาสดา, ผู้สอน) กับ คำว่า วจน (คำ) รวมกันเป็น สตถุวจน แปลรวมกันได้ว่า คำของพระศาสดา พระศาสดาในที่นี้ คือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงเป็นพระบรมศาสดาซึ่งเป็นบุคคลผู้เลิศผู้ประเสริฐที่สุดในโลก เป็นผู้สอนโดยที่ไม่มีใครเสมอเหมือน เป็นผู้นำประโยชน์มาให้แก่สัตว์โลก ทรงสอนสัตว์โลกให้พ้นจากกิเลสทั้งปวง คำของพระศาสดา เป็นคำจริงทุกคำ เป็นคำอนุเคราะห์ที่เกื้อกูลให้มีความเข้าใจถูกเห็นถูกโดยตลอด ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีโอกาสได้ฟังได้ศึกษาและมีความเข้าใจถูกเห็นถูกเท่านั้น

ตัวอย่างคำของพระศาสดา

“แม่มื้อน้ำ ย่อมเต็มด้วยหยาดน้ำ ฉันทิ, คนเขลา สังสมบาป แม้ทีละน้อยๆ ก็ย่อมเต็มด้วยบาป ฉันทัน”

(พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท)

“ดูกร ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุผู้มีมิตรดี ย่อมละอกุศลเสียได้ ย่อมเจริญกุศลให้เกิดมี”

(พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อิติวุตตกะ ทุติยเสขสูตร)

“ดูกร ภิกษุทั้งหลาย ขนทั้งหลายจะเป็นบรรพชิต ก็ตาม เป็นคฤหัสถ์ก็ตาม มีปกติอยู่ด้วยความประมาท ย่อมเดือดร้อนในโลกทั้งสอง(ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า) ที่เดียว”

(พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท)

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงบำเพ็ญพระบารมีมาตลอดระยะเวลาสี่สงขัยแสนกัป ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ยาวนานอย่างยิ่ง เมื่อครั้งที่ทรงเป็นพระโพธิสัตว์ เพื่อทรงตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งจะได้เกื้อกูลสัตว์โลกให้หลุดพ้นจากกิเลส (เครื่องเศร้าหมองของจิต) ทั้งปวง เมื่อพระองค์ทรงตรัสรู้แล้ว ทรงมีพระมหากรุณา จึงทรงแสดงพระธรรมประกาศความจริงเพื่อเกื้อกูลแก่สัตว์โลก ตลอดระยะเวลา ๔๕ พรรษา นับคำไม่ถ้วน ทรงแสดงบ่อยๆ เนืองๆ ก็เพื่อให้ผู้ฟังมีความเข้าใจสภาพธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่มีจริงๆ ตามความเป็นจริง พระธรรมที่พระองค์ทรงแสดงนั้น เกื้อกูลให้เข้าใจสิ่งที่มีจริงที่กำลังปรากฏ ถึงที่สุดคือ ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัวตน ซึ่งเป็นปกติธรรมดาของบุคคลผู้ทรงตรัสรู้ความจริงที่จะมีการแสดงความจริงให้ผู้อื่นได้รู้ตาม เป็นการ

อนุเคราะห์เกื้อกูลให้ผู้ที่ยังมีกิเลสอยู่ได้เกิดปัญญาเข้าใจความจริงของสิ่งที่กำลังปรากฏในขณะนี้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ได้ฟังได้ศึกษาอย่างแท้จริง เพราะเป็นไปเพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูก เป็นไปเพื่อละอกุศล เป็นไปเพื่อดับทุกข์โดยประการทั้งปวง เป็นไปเพื่อการไม่เกิดอีกในสังสารวัฏ

จะเห็นถึงความบริสุทธิ์ของพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงว่า เป็นไปเพื่อละตั้งแต่ต้นจนถึงที่สุด คือสามารถดับกิเลสทั้งปวงได้อย่างหมดสิ้นไม่เกิดอีก ที่จะเป็นอย่างนี้ได้ ก็ต้องอาศัยพระธรรมซึ่งเป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อจะได้มีความเข้าใจถูกเห็นถูก มั่นคงในความเป็นเหตุเป็นผลของธรรม และขัดเกลาละคลายกิเลสของตนเอง

ถ้าคำสอนใดหรือหนทางใด สอนเพื่อที่จะให้ได้ สอนให้ติดข้อง นั้นเท่ากับว่า เป็นการเพิ่มสมุทัย (เหตุแห่งทุกข์) คือความติดข้องต้องการ ไม่ใช่คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างแน่นอน รวมไปถึงการสอนให้กระทำอะไร ด้วยความเห็นผิด ด้วยความไม่รู้หลงมกมาย นั้นก็ไม่ใช่คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เช่นเดียวกัน พระธรรมทั้งหมดที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นไปเพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูกและขัดเกลาละคลายกิเลส เท่านั้น

บุคคลผู้ที่เป็นชาวพุทธหรือพุทธศาสนิกชน ต้องศึกษาให้เข้าใจตั้งแต่คำแรกคือ คำว่า “ธรรม” ธรรมเป็นสิ่งที่มิจริง มิจริงในขณะนี้ ทุกขณะเป็นธรรม มีแต่ธรรมเท่านั้นที่เกิดขึ้นเป็นไป ทั้งทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย และทางใจ ไม่ต้องไปแสวงหาธรรมที่ไหนเลย เมื่อกล่าวโดยประมวลแล้ว ไม่พ้นไปจากนามธรรมและรูปธรรม สิ่งที่มีจริงเหล่านี้ สิ่งที่มีจริงเป็นธรรม และเป็นธรรมที่ละเอียดยิ่งด้วยความเป็นธรรมที่เป็นอนัตตา ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัวตน ทุกกาลสมัย ธรรมก็เป็นธรรม ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงลักษณะของสภาพธรรมนั้นๆ ให้เป็นอย่างอื่นไปได้ เป็นจริงอย่างไร ก็เป็นจริงอย่างนั้น แต่สัตว์โลกจะเข้าใจธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่มิจริงตามความเป็นจริงได้นั้น ก็ต้องเป็นกาลสมัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นในโลก พระองค์ทรงมีพระมหากรุณาต่อสัตว์โลก ด้วยการทรงแสดงพระธรรม ประกาศความจริงให้สัตว์โลกได้เข้าใจถูกเห็นถูก จากที่เต็มไปด้วยความไม่รู้และกิเลสทั้งหลาย ก็จะค่อยๆ มีความรู้ที่เจริญขึ้นไปตามลำดับ จนกระทั่งสามารถรู้แจ้งอริยสัจธรรม ดับกิเลสได้ตามลำดับ พระธรรมคำสอนของพระองค์ เป็นคำสอนที่เป็นไปเพื่อละตั้งแต่ต้นจนถึงที่สุด กล่าวคือ ละความไม่รู้ ละความเห็นผิด ตลอดจนกิเลสทั้งหลายทั้งปวง เมื่อมีความเข้าใจอย่างถูกต้องแล้ว ก็จะไม่ตกไปในฝ่ายผิดอีกต่อไป

ดังนั้น จึงต้องฟังพระธรรมศึกษาพระธรรมให้เข้าใจ เป็นปัญญาของตนเองจริงๆ ว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้และทรงแสดงอะไรให้สัตว์โลกได้เข้าใจตามความเป็นจริง ซึ่งก็ไม่พ้นไปจากสิ่งที่มีจริงทั้งหมดกว่าจะได้เข้าใจถูกต้องตามความเป็นจริงของสภาพธรรมตรงตามพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดง ก็ต้องเป็นการฟังด้วยการพิจารณาจริงๆ จึงจะสามารถรู้ในพระคุณที่ได้ทรงประกาศความจริงของสภาพธรรม ถึงความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงพระธรรม โดยละเอียด โดยนัยประการต่างๆ ตลอด ๔๕ พรรษา ฟังแล้ว

ก็ต้องฟังอีก แล้วก็ต้องมีการพิจารณาไตร่ตรองในสิ่งที่ได้ยินได้ฟังซึ่งเป็นเรื่องยากอย่างยิ่ง การอบรมเจริญปัญญา ต้องเป็นไปตามลำดับ เมื่อยังไม่เข้าใจก็ต้องฟังจนกว่าจะเข้าใจ ขาดการฟังพระธรรมไม่ได้เลยทีเดียว

ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร. ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗